

Handläggare
Mari Fagerholm
Telefon: 08-50828163

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2017-09-19 p 21

Tillsyn av elektroniska varor

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna rapporten
2. Överlämna rapporten för kännedom till besökta butiker, Kemikalieinspektionen och berörda branschorganisationer

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Bakgrund

Miljöförvaltningarna i Göteborg, Stockholm, Malmö och Helsingborg har, sedan flera år, ett samarbete kring tillsyn på kemikalieområdet. I denna rapport redovisas ett tillsynsprojekt där innehåll och märkning på elektriska produkter kontrollerats. Rapporten har skrivits av miljöförvaltningen i Malmö.

Syftet med projektet har varit att kontrollera förekomsten av skadliga ämnen i elektriska produkter och att kontrollera märkningen. Butikernas kunskap och egenkontroll inom området har också granskats.

Butiker som besöktes inom projektet var dels större butiks kedjor som säljer elektronik men även andra kedjor som inte primärt säljer elektriska varor men som har sådana i sitt sortiment. Även mindre butiker besöktes. I Stockholm fokuserades tillsynen på butiker som säljer mobiltillbehör och mindre butiker som utför reparationer av mobiler och datorer.

Elektriska produkter omfattas av RoHS-direktivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/65/EU av den 8 juni 2011 om begränsning av användning av vissa farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning) som innehåller gränsvärden för bly, kadmium, kvicksilver och några av de bromerade föreningarna. Utöver dessa gränsvärden innehåller direktivet regler för märkning av produkter, som ex. CE-märkning, och krav på dokumentation. RoHS-direktivet har genomförts i Sverige genom förordning (2012:861 om farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning) och Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:2) om kemiska produkter och biotekniska organismer.

Vad gäller kemikalieinnehåll omfattas alla varor dessutom av reglerna i REACH-förordningen (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach) och inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet) och POPS-förordningen (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föroreningar (POPs)).

Resultat

I projektet har totalt 32 butiker besökts. Analyser gjordes på 43 produkter och märkningen kontrollerades på 64 produkter. I Stockholm besöktes 12 butiker och 17 varor analyserades.

Metalldelar som t.ex. lödningar på kretskort, analyserades för kadmium och bly. Plastdelar analyserades för de fyra ftalater som fr.o.m. 2019 kommer att begränsas i RoHS-direktivet, men som redan finns upptagna på kandidatförteckningen till Reach. Plastdelarna analyserades även för kortkedjiga klorparaffiner.

Resultatet visar att 42 % av varorna innehöll begränsade ämnen i halter över gränsvärdet i RoHS-direktivet eller POPS-förordningen. I Stockholm var motsvarande siffra 41%, 5 av 12 varor. Av dessa överskred fyra varor gränsvärdena för metaller. En vara innehöll både kortkedjiga klorparaffiner och ftalaten DEHP.

Totalt 41 % av de kontrollerade produkterna saknade korrekt märkning. Den vanligaste märkningsbristen var att varan saknade namn och/eller postadress till tillverkare. I Stockholm saknade tre varor både CE-märkning och adressuppgifter till tillverkare och importör.

För de varor som innehöll för höga halter av något begränsat ämne har butiken blivit ombedd att dra tillbaka varan från försäljning.

Totalt är det 18 produkter (42 %) som behöver dras tillbaka från försäljning. Även i Stockholm har de butiker som hade varor som överskred något gränsvärde eller saknade CE- märkning uppmanats att dra tillbaka varan från försäljning. Uppföljningen av de konstaterade bristerna är inte helt avslutad ännu. Det är därför oklart hur många beslut om saluförbud som kommer att fattas. Vid mindre brister i märkningen har butiken uppmanats att ta kontakt med leverantörerna för att dessa ska åtgärda bristerna.

Information om de varor som hade brister har lämnats till Kemikalieinspektionen som har tillsynsansvar för tillverkare och importörer.

Under inspektionsbesöken ställdes frågor om butikens rutiner och om vilken kunskap som finns om aktuell kemikalielagstiftning. Av totalt 32 besökta butiker saknade 17 stycken (53 %) kunskap om de svenska regler som följer av RoHS-direktivet och 23 stycken (71 %) saknade kunskap om informationsplikten enligt Reach.

Förvaltningens synpunkter

Resultatet visar att en hög andel av de kontrollerade produkterna överskred gränsvärden i RoHS-direktivet, framför allt för bly. Men även gränsvärden för kortkedjiga klorparaffiner överskreds i flera varor. Brister i märkningen var också vanliga.

Intressant att notera är att resultaten visar att även de större butikerna och butikskedjorna har problem med bly i lödningar i varor som de säljer. Även märkningen på varorna hade brister. I Stockholm var det dessutom flera av de stora telefonibolagen som inte lämnade in någon dokumentation om de utvalda varorna.

Överlag är kunskapsnivån låg om gällande lagstiftning. De flesta kände dock till CE-märkningen men överlag kontrollerades inte märkningen av varorna i butik.

Resultaten i projektet stämmer väl överens med de resultat som Kemikalieinspektionen redovisat i sin tillsyn av elektriska varor.

Bilagor

1. Rapport ” Tillsyn på elektriska lågprisbutiker 2017”